

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης
Προγραμμάτων ΕΤΠΑ & ΤΣ
ΕΥΔ Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα»

Μονάδα Α2 «Αξιολόγησης και Επιλογής των Πράξεων»
Μεσογείων 56
115 27 Αθήνα

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Έγκριση αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «Ενίσχυση της Ύδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (07ΚΕ).

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α/22.04.2005).
2. Το Ν. 4914/2022 (Α' 61) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.», όπως ισχύει.
3. Το Ν.4622/07.08.2019 (ΦΕΚ/Α/133/07.08.2019) «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης».
4. Το Π.Δ. 77/2023 (Α' 130) «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων – Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών – Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων».
5. Το Π.Δ. 79/2023 (Α' 131) «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
6. Το Π.Δ. 82/2023 (Α' 139) «Μετονομασία Υπουργείου - Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού - Τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 77/2023 (Α' 130) - Μεταβατικές διατάξεις».
7. Το Π.Δ. 63/2020 (Α' 156) «Σύσταση και κατάργηση Γενικών και Ειδικών Γραμματειών, μεταφορά αρμοδιοτήτων μεταξύ Γενικών Γραμματειών», και ειδικότερα το άρθρο 3.
8. Το Π.Δ. 142/2017 (Α' 181) «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών», όπως ισχύει.
9. Τη με Α.Π. Υ12/07.07.2023 (Β' 4403)) Απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, Νικόλαο Παπαθανάση».
10. Τη με αριθμό 86593/13.08.2020 (ΦΕΚ ΥΟΔΔ 628/2020) Κοινή Απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διορισμός Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ταμείου Συνοχής του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων».

11. Τη με Α.Π. 87051/12.09.2022 (ΦΕΚ Β 4855/14.09.2022) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα», η οποία μετονομάστηκε με την παρ. 2 του άρθρου 65 του ν. 4914/2022 και κατάργηση της υπό στοιχεία 67743/ΕΥΘΥ 615/24.6.2015 (Β' 1248) υπουργικής απόφασης.
12. Τη με Α.Π. 100188/18.10.2022 Υπουργική Απόφαση «Τοποθέτηση προϊσταμένου στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα».
13. Την υπό τα στοιχεία C(2021) 5617 final Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 29.7.2021 για την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης με την Ελληνική Δημοκρατία (ΕΣΠΑ 2021-2027).
14. Την υπό τα στοιχεία C(2022) 3826 final Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 15.06.2022 για την έγκριση του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την Ελλάδα.
15. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
16. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1058/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.
17. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1057/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ίδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013.
18. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 (OJ EL L 15.12.2023) της Επιτροπής της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.
19. Τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003].
20. Το Ν. 4488/2017 "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα απόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 137Α/13-09-2017) και συγκεκριμένα τα άρθρα 39 & 40.
21. Το Ν.4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 139/30-07-2018) και συγκεκριμένα το άρθρο 20 «Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων».
22. Το από 29.06.2023 ηλεκτρονικό μήνυμα της ΕΥΘΥ με θέμα: «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου 2021-2027».
23. Τη με Α.Π. 110565/22.11.2022 (Β' 5958) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [(ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61))».
24. Τη με Α.Π. 114947/01.12.2022 (Β' 6132) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021 – 2027».
25. Τη με Α.Π. 5483/20.01.2023 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών - Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παράνομως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (ΦΕΚ 390/Β/30.01.2023).
26. Την από 07.11.2023 έγκριση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ & ΤΣ του Δελτίου Εξειδίκευσης «ΣΠ 1-ΕΣ 1 iii - Δράση 2-1.3-04: «Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων» του Προγράμματος «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ».

27. Την Απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα 2021-2027 για την έγκριση, μέσω της 6ης Γραπτής Διαδικασίας, της μεθοδολογίας και των κριτηρίων επιλογής πράξεων στο πλαίσιο της Δράσης με κωδικό «ΣΠ 1-ΕΣ 1 iii - Δράση 2-1.3-04: «Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων».
28. Τη με Α.Π. 120068 /14.12.2023 (ΑΔΑ:ΡΟΖ7Η-ΟΩΤ) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Ορισμός του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας & Επιχειρηματικότητας-ΕΦΕΠΑΕ ως Ενδιάμεσου Φορέα του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» και ανάθεση καθηκόντων της Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» για τη διαχείριση Πράξεων των δράσεων «Ενίσχυση της ίδρυσης και λειτουργίας νέων μικρομεσαίων επιχειρήσεων» και «Ενίσχυση της ίδρυσης και λειτουργίας νέων μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων».
29. Τη με Α.Π. 121901/18.12.2023 (ΑΔΑ: ΨΩΓΚΗ- ΕΥΦ) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (07ΚΕ)».
30. Τη με Α.Π. 251/22.01.2024 (ΑΔΑ: ΨΖΔΘΗ-ΟΚΥ) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Πρώτη (1η) Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (07ΚΕ)».
31. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Την έγκριση του συνημμένου αρχείου των Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (07ΚΕ) για την αποσαφήνιση και διευκρίνιση σημείων της Αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης και των Παραρτημάτων αυτής.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Νικόλαος Παπαθανάσης

Συνημμένα:

Αρχείο συχνών Ερωτήσεων-Απαντήσεων

Κοινοποίηση:

- Γραφείο Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων – ΕΣΠΑ
- Εθνική Αρχή Συντονισμού
- Αρχή Πιστοποίησης
- ΕΦΕΠΑΕ
- ΜΟΔ, Τομέας Εφαρμογών Πληροφορικής και Ψηφιακής Τεχνολογίας
- ΕΥΚΕ-ΧΕ
- ΕΥΣΣΑΕ

Εσωτερική διανομή:

- Γραφείο Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ
- Γραφείο Προϊσταμένης ΕΥΔ Π. Ανταγωνιστικότητα
- Μονάδες Α1, Α2, Β2 ΕΥΔ Π. Ανταγωνιστικότητα

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

για τη Δράση «Ενίσχυση της Ύδρευσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

1. **Ερώτηση:** Μπορεί μια επιχείρηση να υποβάλλει αίτηση χρηματοδότησης σε επιλέξιμο ΚΑΔ επένδυσης και στη συνέχεια να δημιουργήσει υποκατάστημα με επιπλέον ΚΑΔ που δεν περιλαμβάνεται στο αντίστοιχο παράρτημα της πρόσκλησης;

Απάντηση: Όχι καθώς η επιχείρηση θα πρέπει να δραστηριοποιείται αποκλειστικά σε επιλέξιμους ΚΑΔ καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι την αποπληρωμή της επένδυσης.

2. **Ερώτηση:** Είναι επιλέξιμη πρόταση όπου η επιχείρηση έχει κάνει έναρξη πριν το 12μηνο με μοναδικό ΚΑΔ του αγρότη ειδικού καθεστώτος;

Απάντηση: Ναι, είναι επιλέξιμη εφόσον δεν έχουν υποχρέωση τήρησης λογιστικών βιβλίων δεν ασκούν επιχειρηματική /εμπορική δραστηριότητα, όπως αυτή ορίζεται για τον κλάδο των αγροτών στο άρθρο 2 παρ. 1α του Ν. 3874/2010, όπως ισχύει.

3. **Ερώτηση:** Πως υπολογίζεται η διάρκεια (6ετίας/12ετίας) ενός μισθωτηρίου/ παραχωρητηρίου;

Απάντηση: Η διάρκεια του μισθωτηρίου/ παραχωρητηρίου θα πρέπει να είναι διάρκειας 6 ετών (ή 12 ετών) από την ημερομηνία της προκήρυξης της Δράσης ανεξαρτήτως της ημερομηνίας έναρξης της μίσθωσης. Μισθωτήριο με έναρξη π.χ. 18/2/2024 θα πρέπει να έχει κατ' ελάχιστον ημερομηνία λήξης 17/12/2029 (6ετία) ή 17/12/2035 (12ετία).

4. **Ερώτηση:** Για ένα επενδυτικό σχέδιο συνολικού προϋπολογισμού 100.000€ τι ποσό θα πρέπει να τεκμηριωθεί για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής σε ποσοστό 60%;

Απάντηση: Σύμφωνα με την αναλυτική πρόσκληση της Δράσης Κεφ. 4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ως τυπική προϋπόθεση είναι η προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων εξασφάλισης της ιδιωτικής συμμετοχής του προτεινόμενου επενδυτικού σχεδίου σε ποσοστό τουλάχιστον 60% αυτής. Συνεπώς, αν ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός ενός επενδυτικού σχεδίου είναι 100.000€ με ποσοστό επιδότησης 45%, ΔΔ 45.000€, θα πρέπει να τεκμηριωθεί το 60% της ιδιωτικής συμμετοχής (100.000€-45.000€), δηλαδή το 60% των 55.000€, ήτοι 33.000€.

- 5. Ερώτηση: Για ένα επενδυτικό σχέδιο συνολικού προϋπολογισμού 450.000€ τι ποσό θα πρέπει να τεκμηριωθεί για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής σε ποσοστό 60%;**

Απάντηση: Η τεκμηρίωση για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής σε ποσοστό 60% γίνεται στον προτεινόμενο/αιτούμενο επιχορηγούμενο προϋπολογισμό του επενδυτικού σχεδίου και όχι στον συνολικό αιτούμενο.

Συνεπώς, για ένα επιχειρηματικό σχέδιο με προτεινόμενο π/υ 450.000€ και ποσοστό Δ.Δ 50%, η Δημόσια Δαπάνη ανέρχεται σε 200.000€, ο προτεινόμενος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός σε 400.000€ και ο μη επιχορηγούμενος σε 50.000€. Η ιδιωτική συμμετοχή θα πρέπει κατ' ελάχιστο να είναι: $60\% * 200.000€ = 120.000€$. Σε διαφορετική περίπτωση δεν πληρείται η τυπική προϋπόθεση συμμετοχής στην Δράση.

- 6. Ερώτηση: Επιχείρηση (νεοσύστατη ή υπό σύσταση) μπορεί να υλοποιήσει το επενδυτικό της σχέδιο σε κατοικία;**

Απάντηση: Η επιχείρηση θα πρέπει να υλοποιήσει το επενδυτικό της σχέδιο σε αυτοτελή / διακριτό επαγγελματικό χώρο.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ/ΕΝΤΑΞΗΣ - ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

- 7. Ερώτηση: Αν το ακίνητο ανήκει σε μέτοχο/εταίρο της υπό ίδρυσης επιχείρησης, ποια δικαιολογητικά απαιτείται να έχει κατά την υποβολή της αίτησης για την τεκμηρίωση της ιδιοκτησίας για τους σκοπούς της επένδυσης;**

Απάντηση: Η ύπαρξη ιδιοκτησίας για τους σκοπούς της επένδυσης τεκμηριώνεται με την προσκόμιση αντιγράφου του τίτλου ιδιοκτησίας και πιστοποιητικού μεταγραφής από το αρμόδιο Υποθηκοφυλακείο ή πιστοποιητικού καταχώρησης εγγραπτέας πράξης από το αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο. Σε περίπτωση που το ακίνητο ανήκει και σε τρίτο πρόσωπο που δεν συμμετέχει στην υπό ίδρυση επιχείρηση, θα πρέπει να προσκομιστεί και έγγραφη συναίνεση αυτού με την μορφή υπεύθυνης δήλωσης, με την οποία ρητά και ανεπιφύλακτα χορηγεί την συγκατάθεσή του για την χρήση του ακινήτου για τους σκοπούς της επένδυσης.

- 8. Ερώτηση: Πώς τεκμηριώνεται η ύπαρξη δικαιωμάτων χρήσης επί του ακινήτου της επένδυσης για έναν υπό ίδρυση φορέα (νομικό πρόσωπο/εταιρεία πλην ατομικής επιχείρησης), στην περίπτωση που δεν ανήκει στην ιδιοκτησία μετόχου/εταίρου της υπό ίδρυσης επιχείρησης;**

Απάντηση: Εφόσον η επιχείρηση δεν έχει συσταθεί και το ακίνητο ανήκει σε τρίτο πρόσωπο το οποίο δεν είναι εταίρος/ μέτοχος της υπό ίδρυση επιχείρησης, η νόμιμη χρήση του τεκμηριώνεται είτε με σύμβαση παραχώρησης άνευ ανταλλάγματος/χρησιδάνειο είτε με μισθωτήριο μεταξύ του ιδιοκτήτη του ακινήτου και του φυσικού προσώπου που συμμετέχει ή εκπροσωπεί την υπό ίδρυση επιχείρηση.

9. Ερώτηση: Πως τεκμηριώνεται η ύπαρξη δικαιωμάτων χρήσης επί του ακινήτου της επένδυσης για επιχείρηση που έχει συσταθεί πριν την ημερομηνία δημοσίευσης της Αναλυτικής Πρόσκλησης;

Απάντηση: Η ύπαρξη δικαιωμάτων χρήσης στην περίπτωση που το ακίνητο ανήκει στο νομικό πρόσωπο τεκμηριώνεται με την προσκόμιση αντιγράφου του τίτλου ιδιοκτησίας και πιστοποιητικού μεταγραφής από το αρμόδιο Υποθηκοφυλακείο ή πιστοποιητικού καταχώρησης εγγραπτέας πράξης από το αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο. Στην περίπτωση που το ακίνητο δεν ανήκει στο νομικό πρόσωπο, η νόμιμη χρήση του τεκμηριώνεται είτε με σύμβαση παραχώρησης άνευ ανταλλάγματος/χρησιδάνειο είτε με μισθωτήριο μεταξύ του ιδιοκτήτη του ακινήτου και του νομικού προσώπου.

10. Ερώτηση: Η οικοδομική άδεια πρέπει να έχει ημερομηνία έκδοσης προγενέστερη της προκήρυξης;

Απάντηση: Η οικοδομική άδεια (ή όποιο άλλο έγγραφο αναφερόμενο στην πρόσκληση προσκομιστεί αντί της οικοδομικής άδειας) πρέπει να έχει ημερομηνία έκδοσης προγενέστερη της υποβολής της αίτησης και να είναι σε ισχύ.

11. Ερώτηση: Σε υφιστάμενο κτίσμα που πρόκειται να πραγματοποιηθούν εργασίες μικρής έκτασης /ανακαίνισης είναι προ-απαιτούμενο η έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας να προσκομιστεί κατά την υποβολή της πρότασης;

Απάντηση: Στην περίπτωση που στο επενδυτικό σχέδιο προβλέπονται δαπάνες για κτιριακές και λοιπές εγκαταστάσεις, για τις οποίες δεν απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας απαιτείται η προσκόμιση Υπεύθυνης Δήλωσης του Νόμιμου Εκπροσώπου, όπου θα βεβαιώνεται ότι δεν απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας με σχετική αναλυτική αιτιολόγηση.

12. Ερώτηση: Είναι επιλέξιμη άδεια δόμησης που έχει εκδοθεί στο όνομα του ιδιοκτήτη του ακινήτου και όχι σε εταίρο/ μέτοχο του φορέα της επένδυσης είτε για υπό ίδρυση επιχείρηση είτε για νεοσυσταθείσα;

Απάντηση: Είναι επιλέξιμη εφόσον προκύπτει από άλλο έγγραφο (π.χ. τίτλοι ιδιοκτησίας, μισθωτήριο, παραχωρητήριο) ότι ο φορέας της επένδυσης έχει τα δικαιώματα χρήσης αυτού.

13. Ερώτηση: Η τεκμηρίωση της ίδιας συμμετοχής μπορεί να γίνει με υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών από τράπεζες του εξωτερικού;

Απάντηση: Για την απόδειξη της ιδιωτικής συμμετοχής γίνονται αποδεκτά όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα από Χώρες της Ε.Ε., Ελβετία και Μ. Βρετανία τα οποία λειτουργούν νόμιμα στην χώρα εγκατάστασής τους.

14. Ερώτηση: Αν είτε σε νεοσύστατη είτε σε υπό - ίδρυση επιχείρηση συμμετέχουν άνω του ενός εταίρου μπορεί να δείξει τραπεζικά διαθέσιμα μόνο ο ένας εταίρος;

Απάντηση: Γίνεται αποδεκτή η απόδειξη της κάλυψης της Ιδιωτικής Συμμετοχής από τον έναν εταίρο κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, με την προϋπόθεση στην υλοποίηση της επένδυσης όλοι οι εταίροι/μέτοχοι να έχουν καταβάλει στο κεφάλαιο της επιχείρησης το ποσό της Ιδιωτικής Συμμετοχής που τους αναλογεί κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στο εταιρικό σχήμα.

15. Ερώτηση: Είναι αποδεκτή η έγκριση ή πρόθεση δανείου στο όνομα του φυσικού προσώπου/ εταίρου και όχι της εταιρίας, στην περίπτωση που αυτή δεν έχει συσταθεί (Κατηγορία Α), για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής;

Απάντηση: Στην Κατηγορία Α (υπό ίδρυση) είναι αποδεκτή η έγκριση ή πρόθεση Δανείου στο όνομα του φυσικού προσώπου που συμμετέχει στο εταιρικό σχήμα είτε ως νόμιμος εκπρόσωπος είτε ως εταίρος, με την προϋπόθεση στην έγκριση ή πρόθεση Δανείου να αναφέρονται οι βασικοί όροι της δανειοδότησης, όπως αυτοί ορίζονται στο Παράρτημα Ι της Πρόσκλησης.

16. Ερώτηση: Για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής μπορούν να προσκομισθούν χρηματικά διαθέσιμα προσώπων που τηρούνται σε τραπεζικούς λογαριασμούς από κοινού με άλλους δικαιούχους (τραπεζικός λογαριασμός με συνδικαιούχους);

Απάντηση: Η κάλυψη της ίδιας συμμετοχής μπορεί να γίνει μέσω τραπεζικών διαθέσιμων από λογαριασμό στον οποίο εκτός από τον δικαιούχο υπάρχουν και άλλοι συνδικαιούχοι.

17. Ερώτηση: Για μία υπό ίδρυση επιχείρηση, δύναται το νομικό πρόσωπο που συμμετέχει σε αυτή, να προσκομίσει αντίστοιχες τραπεζικές βεβαιώσεις και απόφαση Γενικής Συνέλευσης για τη συμμετοχή στην καταβολή / αύξηση του κεφαλαίου του φορέα της επένδυσης;

Απάντηση: Ναι, γίνεται αποδεκτή η κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής νομικού προσώπου που συμμετέχει ως εταίρος/μέτοχος σε υπό ίδρυση επιχείρηση, με την προσκόμιση των αντίστοιχων τραπεζικών βεβαιώσεων υπό την προϋπόθεση να συνοδεύονται από σχετική απόφαση αρμόδιου οργάνου περί δέσμευσης των διαθεσίμων για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής της επένδυσης στο πλαίσιο νόμιμων προς τούτο ενεργειών/διαδικασιών ανάλογα με τη νομική μορφή της επιχείρησης. Σημειώνεται ότι το ίδιο ισχύει και για τις **νεοσύστατες επιχειρήσεις** που συμμετέχει ως εταίρος/μέτοχος νομικό πρόσωπο στην **αύξηση** του κεφαλαίου του φορέα της επένδυσης.

18. Ερώτηση: Με ποια ισοτιμία θα υπολογίζεται η Ιδιωτική Συμμετοχή σε περίπτωση ξένου νομίσματος; Με τιμή αγοράς, πώλησης ή μέση τιμή;

Απάντηση: Σε περίπτωση βεβαιώσεων σε ξένο νόμισμα, η μετατροπή αυτών θα πραγματοποιείται με βάση την επίσημη συναλλαγματική ισοτιμία (βάσει της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας) που ίσχυε κατά την ημερομηνία έκδοσης της εκάστοτε προσκομισθείσας βεβαίωσης και θα υπολογίζεται με βάση την τιμή πώλησης.

19. Ερώτηση: Ως τεκμηρίωση της ιδιωτικής συμμετοχής μπορούν να προσκομιστούν βεβαιώσεις τραπεζικών λογαριασμών που ανήκουν είτε σε ατομική επιχείρηση ενός μετόχου του φορέα της επένδυσης, είτε σε επιχείρηση (νομικό πρόσωπο) στην οποία συμμετέχει ο μέτοχος του φορέα της επένδυσης;

Απάντηση: Δεν γίνεται αποδεκτή τεκμηρίωση ιδιωτικής συμμετοχής με βεβαίωση τραπεζικών λογαριασμών άλλων επιχειρήσεων στις οποίες συμμετέχει ως φυσικό πρόσωπο μέτοχος του φορέα της επένδυσης.

20. Ερώτηση: Μπορεί υπό ίδρυση επιχείρηση (κατηγορία Α) που έχει συσταθεί μετά την προκήρυξη της Δράσης να αποδείξει την κάλυψη της Ιδιωτικής Συμμετοχής εν μέρει με υπόλοιπα του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού όψεως (προσκομίζοντας και τα αντίστοιχα έγγραφα που απαιτούνται για το κεφάλαιο σύστασης π.χ. πρακτικό ΔΣ, αποδεικτικά κατάθεσης εισφορών μετρητών κ.λ.π.) και εν μέρει με υπόλοιπα των τραπεζικών λογαριασμών των φυσικών προσώπων που συμμετέχουν;

Απάντηση: Εφόσον η επιχείρηση έχει συσταθεί μετά την ημερομηνία της προκήρυξης και έχει καταβληθεί από τους εταίρους κεφάλαιο κατά τη σύστασή της, τότε είναι αποδεκτή η απόδειξη κάλυψης της Ιδιωτικής Συμμετοχής εν μέρει μέσω του ήδη καταβληθέντος ιδρυτικού κεφαλαίου της εταιρίας (με προσκόμιση όλων των σχετικών εγγράφων, όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα Ι της Δράσης) και εν μέρει μέσω τραπεζικών διαθεσίμων των λογαριασμών φυσικών προσώπων την τελευταία ημέρα του προηγούμενου μήνα της ηλεκτρονικής υποβολής της πρότασης και μέσω διαθεσίμων υπολοίπων του προηγούμενου μήνα πριν από το μήνα υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.

Σημειώνεται ότι για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις είναι αποδεκτή η απόδειξη κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής εν μέρει μέσω της ήδη καταβληθείσας αύξησης μετοχικού/ εταιρικού κεφαλαίου και εν μέρει μέσω τραπεζικών βεβαιώσεων των λογαριασμών φυσικών προσώπων όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα Ι της Δράσης.

21. Ερώτηση: Για μια υπό ίδρυση επιχείρηση η Υπεύθυνη Δήλωση ΜΜΕ και η Υπεύθυνη Δήλωση πρότυπο Γ από ποιόν συμπληρώνεται και ποιο είναι το έτος αναφοράς συμπλήρωσης;

Απάντηση: Οι Υ.Δ. συμπληρώνονται από τον εκπρόσωπο της υπό ίδρυση επιχείρησης ο οποίος έχει ορισθεί με τις Υπεύθυνες Δηλώσεις του σημείου α/α 1 του Παραρτήματος Ι και το έτος αναφοράς είναι η τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση, δηλαδή το 2022.

22. Ερώτηση: Στην περίπτωση που μια συνδεδεμένη/ συνεργαζόμενη επιχείρηση δεν είχε προσωπικό κατά τα εξεταζόμενα έτη, τι δικαιολογητικό θα πρέπει να προσκομιστεί;

Απάντηση: Εφόσον δεν είχε προσωπικό και αυτό δεν τεκμηριώνεται από το Ε3 της επιχείρησης, τότε θα πρέπει να προσκομιστεί σχετική Υ.Δ. από τον νόμιμο εκπρόσωπο αυτής.

23. Ερώτηση: Πώς μια επιχείρηση θα μπορέσει να λάβει το επιπλέον 10% ποσοστού επιχορήγησης όπως αυτό αναφέρεται στο ΚΕΦ. 8.2 "Ποσοστά Ενίσχυσης-Χρηματοδοτικό Σχήμα" της αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης;

Απάντηση: Για να μπορέσει η δικαιούχος επιχείρηση να λάβει το επιπλέον 10% στην περίπτωση που ο τόπος υλοποίησης αφορά σε πυρόπληκτη ή σεισμόπληκτη ή πλημμυροπαθή περιοχή θα πρέπει να δηλώσει στο ΟΠΣΚΕ το σχετικό ΦΕΚ, όπως ισχύει, ή /και την απόφαση για την τεκμηρίωση της κατάταξης της περιοχής υλοποίησης της επένδυσης σε μια από τις παραπάνω κατηγορίες και της χρονικής ισχύος αυτής.

Στην περίπτωση που ο τόπος υλοποίησης αφορά σε απομακρυσμένες περιοχές ή μικρά νησιά, ο ορισμός της Ειδικής Περιοχής (απομακρυσμένη περιοχή ή μικρά νησιά) γίνεται σύμφωνα με την Οδηγία «περί του κοινοτικού καταλόγου των μειονεκτικών γεωργικών περιοχών κατά την έννοια της οδηγίας 75/268/ΕΟΚ (Ελλάς)», όπως ισχύει.

24. Ερώτηση: Εφόσον μια επιχείρηση έχει συσταθεί μετά την προκήρυξη της Δράσης και πριν την υποβολή της πρότασης, οφείλει να προσκομίσει δικαιολογητικά νόμιμης υπόστασης αυτής;

Απάντηση: Η επιχείρηση εφόσον έχει συσταθεί μετά την προκήρυξη της Δράσης αξιολογείται ως υπό σύσταση επιχείρηση και οφείλει να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι της πρόσκλησης της Δράσης.

ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΔΑΠΑΝΩΝ

25. Ερώτηση: Σύμφωνα με την αναλυτική πρόσκληση στο Παράρτημα Ι των Δικαιολογητικών Υποβολής αναφέρεται ότι κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης υποβάλλονται υποχρεωτικά δύο προσφορές για κάθε δαπάνη της κατηγορίας «Μηχανήματα – Εξοπλισμός» (Α/Α 2) καθαρής αξίας άνω των 50.000 €. Η εν λόγω απαίτηση εφαρμόζεται σε επίπεδο δαπάνης ή κατηγορία δαπάνης;

Απάντηση: Η εν λόγω απαίτηση εφαρμόζεται για κάθε διακριτό φυσικό αντικείμενο, σε επίπεδο (εγγραφής) δαπάνης στο ΟΠΣΚΕ, ανεξάρτητα της υποκατηγορίας στην οποία ανήκει. Επισημαίνεται ότι δεν θα πρέπει να γίνεται κατάτμηση της ενιαίας δαπάνης για το ίδιο φυσικό αντικείμενο για την αποφυγή της συγκεκριμένης υποχρέωσης. Αν δεν υποβληθούν τουλάχιστον δύο (2) προσφορές η εν λόγω δαπάνη απορρίπτεται. Μόνο στην περίπτωση μη δυνατότητας προσκόμισης δεύτερης προσφοράς (π.χ. ειδικές κατασκευές κ.λ.π.) προσκομίζεται μία (1) συνοδευόμενη με σχετική τεκμηρίωση.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

26. Ερώτηση: Υπάρχει υποχρέωση διατήρησης της μετοχικής/εταιρικής σύνθεσης της δικαιούχου εταιρείας, μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης (τελική πληρωμή);

Απάντηση: Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Κεφ. 4 «ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ– ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ» της πρόσκλησης, θα πρέπει να παραμείνει ίδια η εταιρική /μετοχική σύνθεση και η νομική μορφή της επιχείρησης κατά την υλοποίηση, μέχρι την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και την αποπληρωμή της επένδυσης.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το κεφ. 14.2 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ (ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ) δεν υπάρχει τέτοιος περιορισμός.

27. Ερώτηση: Πόσες ΕΜΕ οφείλει να διαθέτει η επιχείρηση για την επίτευξη του στόχου για το επιπλέον 5% του ποσοστού επιχορήγησης;

Απάντηση: Η επιχείρηση πρέπει να δεσμευθεί ότι θα διαθέτει 1 ΕΜΕ μισθωτής εργασίας τον πρώτο χρόνο μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης.

28. Ερώτηση: ΕΜΕ μισθωτής εργασίας το κόστος της οποίας επιχορηγείται από άλλο Φορέα (π.χ. ΟΑΕΔ), προσμετράται στην επίτευξη του στόχου που σχετίζεται με το επιπλέον 5% ποσοστό ενίσχυσης;

Απάντηση: Όχι δεν προσμετράται στις ΕΜΕ της επιχείρησης ΕΜΕ μισθωτής εργασίας που επιδοτείται από άλλο φορέα π.χ. ΟΑΕΔ καθώς η ΕΜΕ αυτή είναι έμμεσα επιδοτούμενη μέσω της Δράσης λόγω της προσαύξησης της δημόσιας χρηματοδότησης από 45% σε 50%.

29. Ερώτηση: Ποια ορίζεται η ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου;

Απάντηση: Η τελευταία ενέργεια από πλευράς δικαιούχου (τελευταίο τιμολόγιο ή/και τελευταία πληρωμή) ορίζει την ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου.